

Učni scenarij: Skriti zaklad

UČNI SCENARIJ	
Naslov	Skriti zaklad
Ključne besede	etika, gesla, ključavnice, ključi, varnost
Povzetek	Otroci spoznavajo koncept gesel, ključavnic in osnov kibernetске varnosti. Preko zgodbe o vilinki Kodi otroci rešujejo uganke, s katerimi odklepajo skrinjice, in tako postopoma razumejo, da vsak ključ odklepa le določeno ključavnico – tako kot geslo odklepa dostop do računalnika ali drugih digitalnih vsebin. Dejavnost vključuje praktično igro z različnimi ključavnicami in ključi, pogovor o varnosti ter ustvarjanje lastnega gesla, ki ga otroci shranijo in ne delijo z drugimi. Aktivnost spodbuja sodelovalno in izkustveno učenje ter razvija razumevanje vzročno-posledičnih zvez ter pomen močnih gesel.
Vzgojitelj/-ica	Nataša Grabovac
Vrtec	VIZ Vrtec Ormož
Starost otrok	4–6 let
Trajanje	30 minut
Področje	Temeljna znanja RIN
Tema Ustrezno označite eno ali več temeljnih znanj RIN.	☒ Računalniški sistemi – naprave, strojna in programska oprema, odpravljanje težav; ☐ Podatki in analiza – zbiranje, shranjevanje, prikazovanje in preoblikovanje, sklepanje in modeliranje; ☒ Algoritmi in programiranje – algoritmi, spremenljivke, nadzor, modularnost, razvoj programov ; ☒ Omrežja in internet – omrežne komunikacije in organizacija, kibernetска varnost; ☐ Učinki računalništva in informatike – kultura, socialne interakcije, varnost, zakonodaja, etika. ☒
Področje po kurikulumu za vrtce Vpišite primarno področje.	Matematika
Medpodročno povezovanje Vpišite morebitno področje/-a, s katerim se dejavnost povezuje.	/

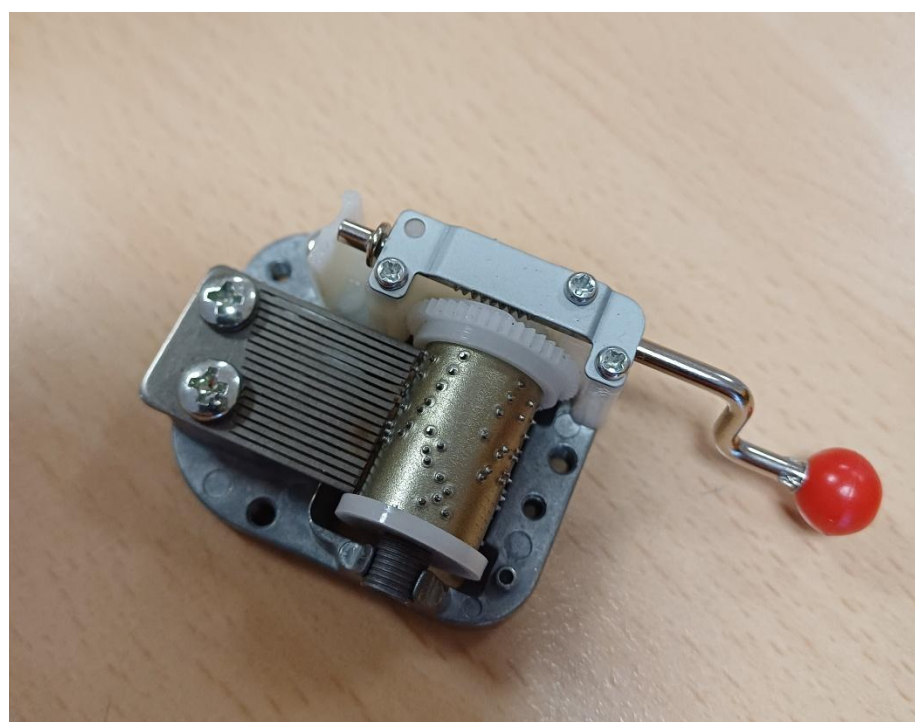
Cilj/-i področja dejavnosti Vpišite cilj/-e iz kurikuluma za vrtce.	• Spoznavajo povezanost vzrokov in posledic.
Konkretni cilji Opreделите konkretne cilje dejavnosti.	• Otrok spozna koncept gesla. • Otrok spozna razlike med močnimi in šibkimi gesli. • Otrok spozna, da ključavnico odpre le eden ključ. • Otrok spozna, da gesla ne delimo z drugimi. • Otrok spozna, da mora geslo biti tako močno, da ga drugi ne morejo uganiti.
Didaktični pristop/-i Projektno učenje, problemsko učenje, izkustveno učenje, sodelovalno učenje, drugo (navedite).	1. Sodelovalno učenje: Med dejavnostjo otroci med seboj sodelujejo, se pogovarjajo, izmenjujejo izkušnje, si pomagajo. S tem razvijajo socialne veščine in komunikacijo. 2. Izkustveno učenje: Dejavnost spodbuja otroke, da iščejo rešitve za odpravo napake. 3. Problemsko učenje: Dejavnost spodbuja otroke, da opazujejo, preizkušajo ...
Didaktična sredstva in pripomočki Didaktična sredstva in pripomočki, oprema in/ali materiali za izvedbo učnega scenarija.	• 4 skrinjice različnih velikosti, da se lahko zložijo ena v drugo po principu ruske babuške, • 4 ključavnice z ustreznimi ključi, • 4 kartice z ugankami za vsako skrinjico, • napis na dnu skrinjice, • mehanizem za glasbeno skrinjico, • zgodba vilinka Koda

Opis dejavnosti Opredelite predvidene korake dejavnosti.	1. Otrokom postavimo vprašanje, ali imajo doma skrinjico, dnevnik, kovček ali škatlico, kjer hranijo dragocene stvari. Če kdo od otrok pritrdi, ga povabimo, da nam pove, kako te stvari varuje – ali jih mogoče zaklene s ključem, ključavnico ali kako drugače. Če nihče od otrok nima takšne skrinjice, jim pokažemo skrinjo s ključavnico in jih vprašamo, kaj mislijo, da se skriva v njej, ter kako bi jo odprli. 2. Otroke seznanimo, da je to prav posebna skrinja vilinke Kode, ki skriva zaklad. Povabimo jih, da prisluhnejo zgodbi, in jo preberemo oziroma pripovedujemo. V zgodbi vilinka Koda v digitalni pravljичni deželi najde staro kovinsko skrinjico in ključ z uganko. Skrinjico lahko odpre le tako, da ugame geslo, ki je rešitev uganke. Koda z veseljem rešuje eno uganko za drugo, odpira skrinjo za skrinjo in v zadnji najde čarobni zaklad. 3. Po zgodbi otroke vprašamo, ali jih zanima, kaj je Koda našla v zadnji skrinjici, in ali so pripravljeni na reševanje ugank. Preberemo prvo uganko, otrok, ki jo reši, odklene ključavnico in iz skrinjice vzame novo skrinjico. Tako nadaljujemo do zadnje. Uganke prilagodimo starosti otrok. 4. Ko otroci rešijo še zadnjo uganko in odprejo zadnjo skrinjico, nadaljujemo z zgodbo: Koda je v njej našla čarobno glasbeno skrinjico, ki jo je nežno navila in se predala čudovitim zvokom, ki so preplavili digitalno pravljичno deželo. 5. V zaključnem pogovoru otroke vprašamo, kaj nam je onemogočalo, da bi odprli skrinjico, ali imajo doma tudi ključavnico in kdaj jo uporabimo. Pojasnimo jim, da tako kot brez ustreznega ključa ne moremo odkleniti skrinjice ali vrat, tudi brez pravega ključa ne moremo vstopiti v računalnik. Takšen ključ imenujemo digitalni ključ ali geslo. Skupaj razmislimo, kje vse uporabljamo gesla. Nato otroke spodbudimo, da si vsak na kartončku nariše ali zapiše petmestno geslo in ga takoj skrije v svoj žep. Seznanimo jih, da gesla ne smemo deliti z drugimi, ker drugače tisto, kar z geslom varujemo, ni več varno. Na koncu otrokom razložimo, da je geslo lahko močno ali šibko.
Dejavnosti v koticu	Na pladenj nastavimo leseno škatlo z različnimi mehanizmi za zaklepanje in ključke (montessori pripomoček). Otroci iščejo ustrezne ključke in kode za odklep ključavnic, ki so nameščene na leseno stojalo. Ko jo uspešno odklenejo, jo položijo na pladenj. Skrinjice s ključavnico in ključi. K ustreznim ključem dodamo še takšne, ki razpoložljivih skrinjic ne odklepajo. Kartončke iz tršega papirja in pisala za ustvarjanje gesla. Otroci poljubno ustvarjajo gesla in jih skrijejo v žep ali svoj predal v garderobi.

Refleksija otrok - Kaj so se naučili, spoznali? - Kaj jim je bilo všeč? - Kako so se počutili?	Otroci so povedali, da so se naučili, da vsak ključ ne odklene vsake ključavnice, da imajo nekatere ključavnice številke in da se da geslo tudi ustvariti. Najbolj zanimivo se jim je zdelo ustvarjanje lastnega gesla in njegovo skrivanje, navdušila pa jih je tudi glasbena skrinjica, uganke in zgodba o vilinki Kodi. Povedali so, da so se počutili dobro, radovedno in nekoliko prestrašeno, ker niso vedeli, kaj se skriva v naslednji skrinjici.
Refleksija vzgojitelja - Izpostavite pozitivne vidike izvedene dejavnosti. - Izpostavite morebitne pomanjkljivosti izvedene dejavnosti. - Kaj bi lahko izboljšali oz. spremenili in kako?	Že sama sredstva so bila zadostna motivacija, da so otroci sodelovali brez izjeme. Ves čas je bilo čutiti njihovo pričakovanje, ko smo rešili uganke in s tem pridobili dovoljenje za odklep nove skrinjice. Uganke so bile izbrane starosti primerno. Spremenila bi le to, da bi uporabila vsaj 10 skrinjic. S tem bi naredila igro še bolj zanimivo. Pri izbiri didaktičnega materiala sem se trudila, da sem pri otrocih vzbudila zanimanje in raziskovanje. Novo didaktično sredstvo sem jim predstavila tako, da sem se igrala z njimi, pri tem pa jim z zgodbo vzbujala radovednost in jih navdihovala. Spodbujala sem jih k iskanju idej za novo zgodbo. Sledila sem trem temeljnim korakom: Izberi material, ki bo vzbudil zanimanje; Navdihni, vzbudi radovednost; Smiselno poveži (»AHA moment«).
Spremljanje napredka otrok	Razumevanje pomena močnega in šibkega gesla sem spremljala tako, da sem se z njimi pogovarjala ob ustvarjenem geslu. Če so se znaki ponavljali, sem jih seznani, da je takšno geslo šibko. Otroke sem spodbujala, da napišejo močnejšega tako, da uporabijo 5 različnih simbolov. Če je otroku v tem poskusu uspelo, sem to smatrala kot da razume pomen šibkega in močnega gesla. Razumevanje pomena, da ključavnico odpre le eden ključ sem preverjala tako, da sem otroku v trenutku, ko je našel ustrezen ključ, ponudila enega izmed tistih, ki ga je že uporabil. Če je ključavnico nameraval odkleniti z njim sem smatrala, da ne razume pomena. Razumevanje pomena, da gesla ne delimo z drugimi. Napredek sem spremljala tako, da sem otroke opazovala v situacijah, ko so ustvarili geslo in jih je kdo od sovrstnikov nagovarjal, da mu naj pokažejo svoje geslo. V primeru, da so ga pokazali sem smatrala, da pomena ne razumejo.

Fotografije, izdelki

Viri in literatura Spletne povezave do gradiv ali navedba vira ali literature.	Kurikulum za vrtce. (2025). Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Sektor-za-predsolsko-vzgojo/Dokumenti-smernice/KURIKULUM-ZA-VRTCE-2025.pdf				
Priloge	Didaktična sredstva: Zaslon za dno skrinjice "Odpreš me tako, da uganesh geslo, ki je rešitev uganke, obešene na ključu. Če se rešitev uganke ujema s sličico na hrbtni strani uganke, s tem ključem odkleneš ključavnico." Uganke za 3-4 leta <table border="1" data-bbox="536 1008 1310 1525"> <tbody> <tr> <td data-bbox="536 1008 933 1265"> »Precej od nas on cele dneve žari in ko se nam zdi, da ga več ni, Zemljo greje z druge strani.« (Sonce) </td><td data-bbox="933 1008 1310 1265"> </td></tr> <tr> <td data-bbox="536 1265 933 1525"> »Skrbno si ga obriši, sicer boš pod njim imel svečo.« (Nos) </td><td data-bbox="933 1265 1310 1525"> </td></tr> </tbody> </table>	»Precej od nas on cele dneve žari in ko se nam zdi, da ga več ni, Zemljo greje z druge strani.« (Sonce)		»Skrbno si ga obriši, sicer boš pod njim imel svečo.« (Nos)	
»Precej od nas on cele dneve žari in ko se nam zdi, da ga več ni, Zemljo greje z druge strani.« (Sonce)					
»Skrbno si ga obriši, sicer boš pod njim imel svečo.« (Nos)					

»Bil bi zvon, če kdaj
bi zvonil.« (Zvonček)

»Na stropu sto senc
je šlo mimo, od
tistih, ki so
preganjali zimo.«
(Kurenti)

»Je čas, ko lepo,
mlado listje brsti in
se kukavica iz gozda
oglasi.« (Pomlad)

Vseeno kam ga nese
pot, vseeno kam
zavije, saj vsak
trenutek se lahko v
prelepo hiško skrije.
(Polž)

Okrogla ušesa in
smrček, počasne in
kratke nožice, po
majhnem trebuščku je
dlaka, po hrbtu pa
ostre bodice.
(Jež)

Ko ravno prav dežuje,
iz gozdnih tal pokuka
in vsak razveseli se
njegovega klobuka.
Iz dneva v dan je
večji, a že čez teden
dni se nagne in
postara-potem pa je
več ni.
(Goba)

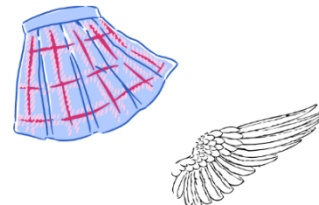

Vse leto bili so
zeleni, zdaj pa
rdeči, rjavi, rumeni.
Vse leto na vejah
viseli, zdaj pa bi v
vetru se radi vrteli.
(Drevesni listi)

Uganke za 4-6 let

»Kaj imajo skupnega
ženske in ptice.«
(Krilo)

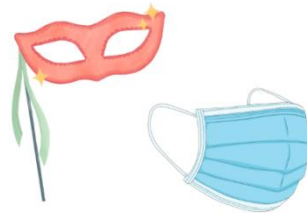
»Kaj imata skupnega
roka in vrt?« (Prst)

»Kateri mož stoji,
čeprav je brez nog?«
(Sneženi mož)

»Kaj imajo skupnega
pust in kirurgi?«
(Masko)

»Kaj imata skupnega
mlečni zobje in
računalnik?« (Miško)

